

Samráð við almenning um skipulagsmál

Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands
Guðný Gústafsdóttir PhD

Markmið rannsóknar

Megin markmið rannsóknarinnar var að meta afstöðu almennings og fagaðila til samráðs um stefnumótun og ákvarðanatöku í skipulagsmálum.

Rannsóknarsnið

Blönduð rannsókn:

1. Könnun meðal almennings. 2000 manna lagskipt úrtak úr netpanel FVST
2. Könnun og viðtöl við fagaðila.

KÖNNUN MEÐAL ALMENNINGS

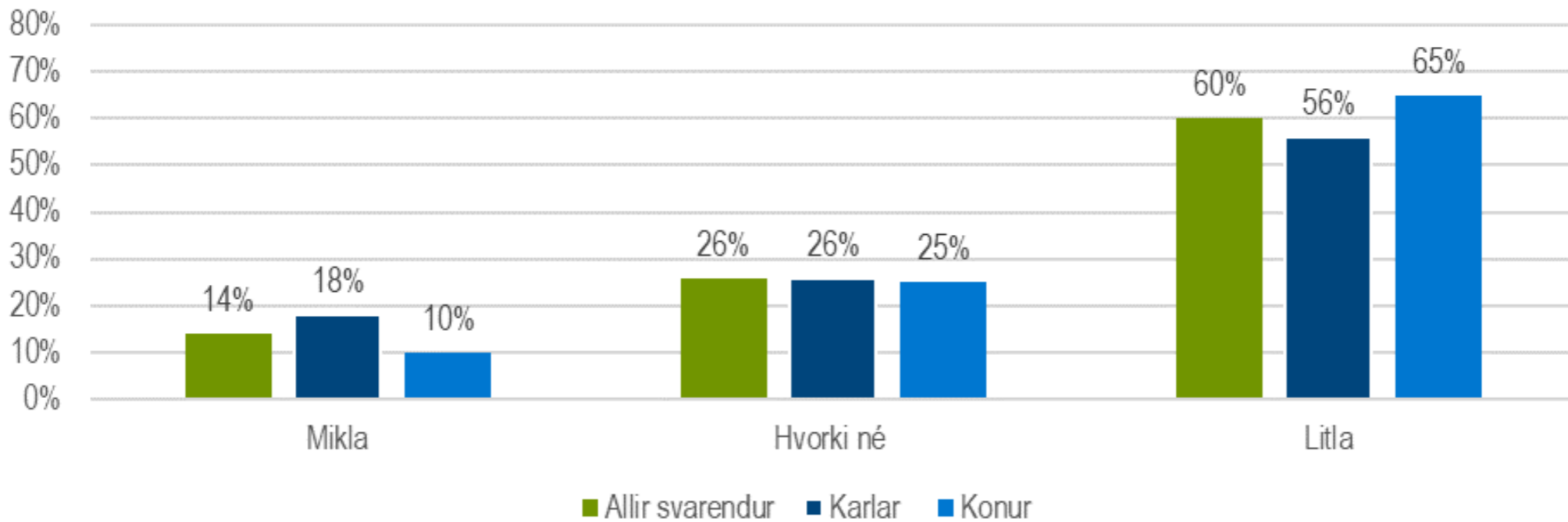
Framkvæmd og heimtur

Framkvæmdamáti	Netkönnun
Upplýsingasöfnun	17.03.21-10.04.21
Fjöldi í úrtaki	2000
Fjöldi svarenda	749
Brottfall	30
Svarhlutfall - brúttó	37%
Svarhlutfall - nettó	38%

Þekking

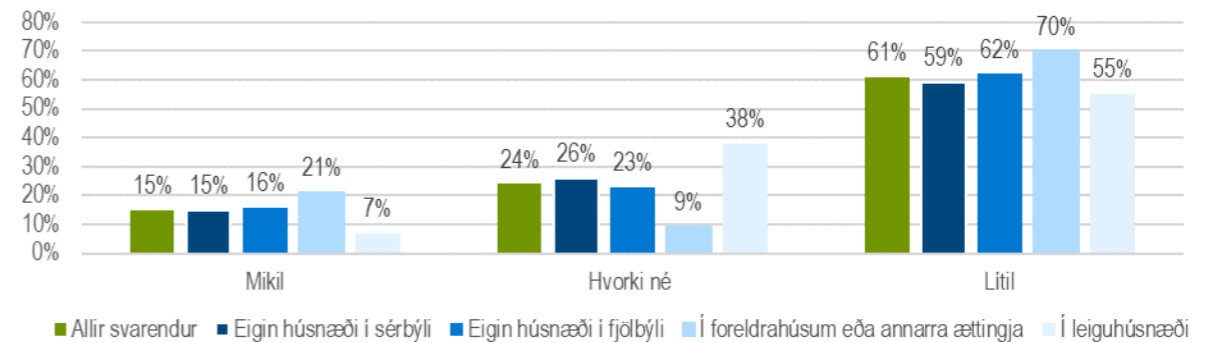
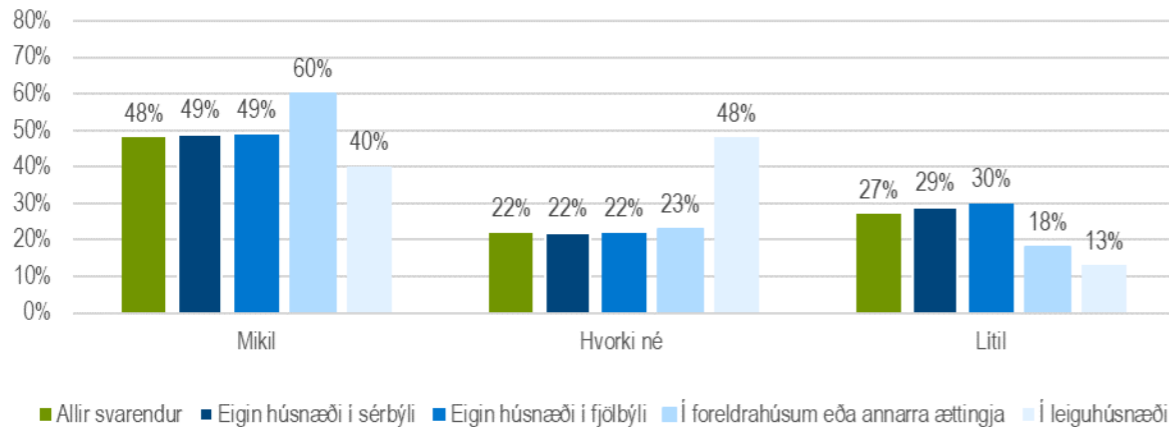

Mat á áhrifum almennings

Þegar á heildina er litið, myndir þú segja að almenningur geti með samráði haft mikil eða lítil áhrif á skipulag og framkvæmdir í sínu nærumhverfi?

Þegar á heildina er litið, myndir þú segja að almenningur geti með samráði haft mikil eða lítil áhrif á skipulag og framkvæmdir annars staðar á landinu?

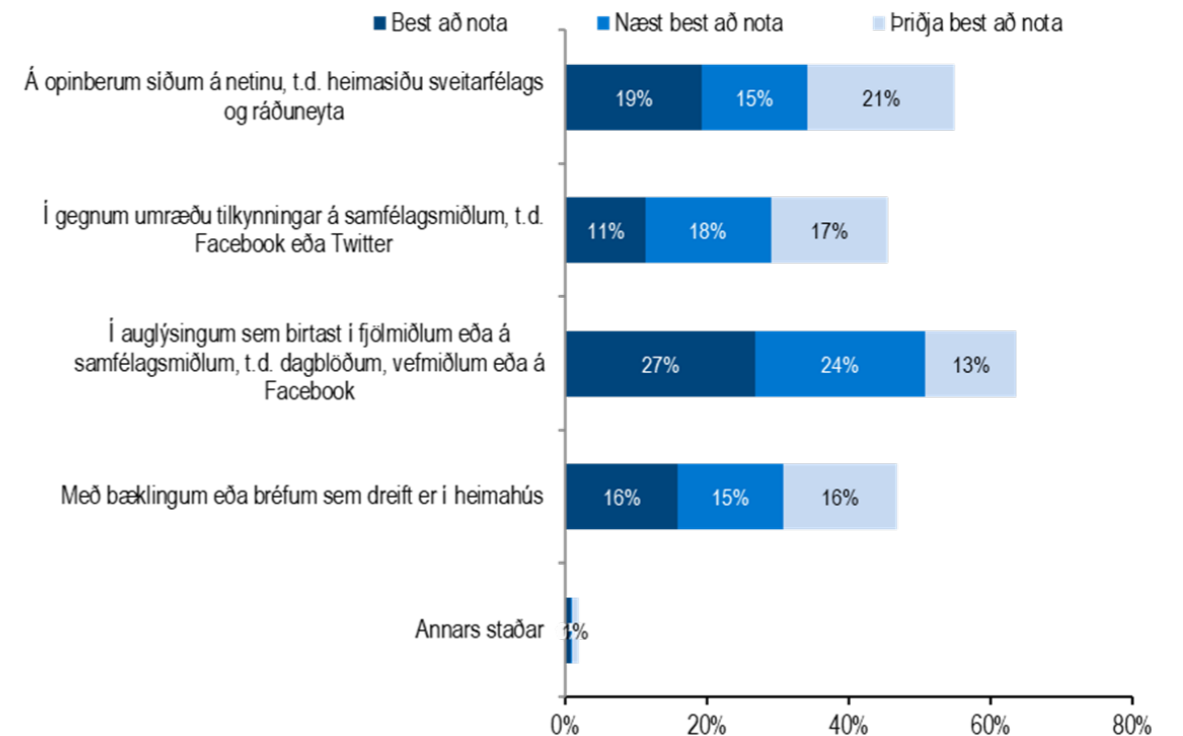
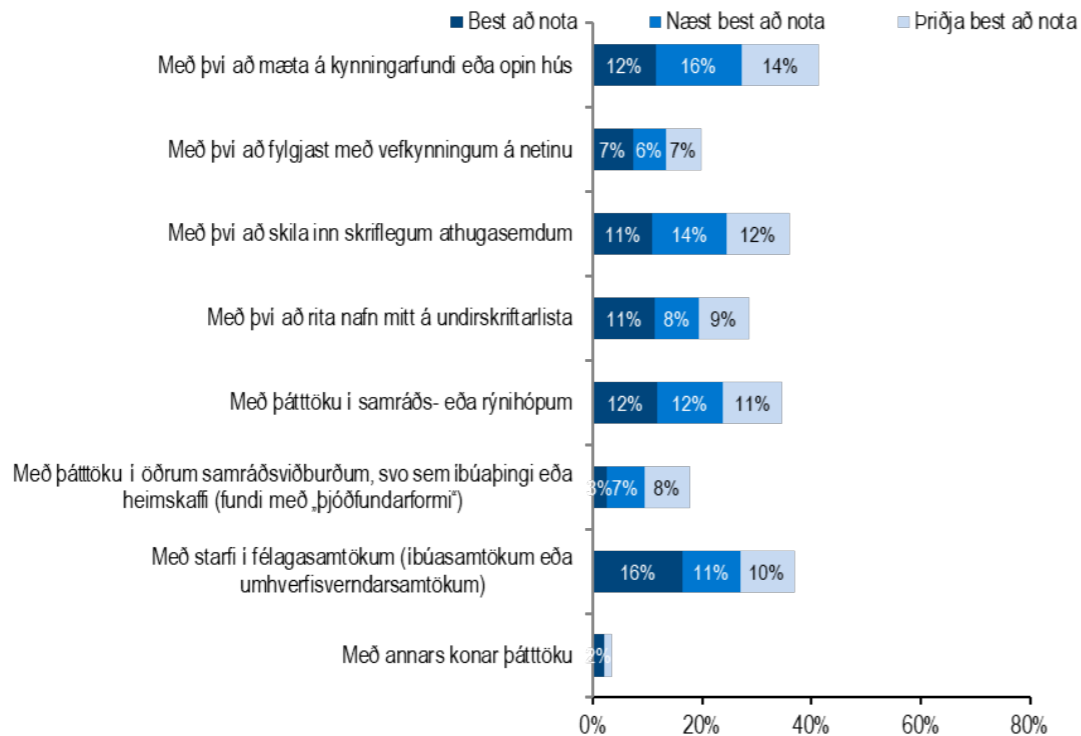

Vettvangur fyrir samráð

Hvaða vettvangur telur þú árangursríkastan fyrir almenning til að taka þátt í samráði um skipulagsgerð sveitarfélaga eða umhverfismat framkvæmda?

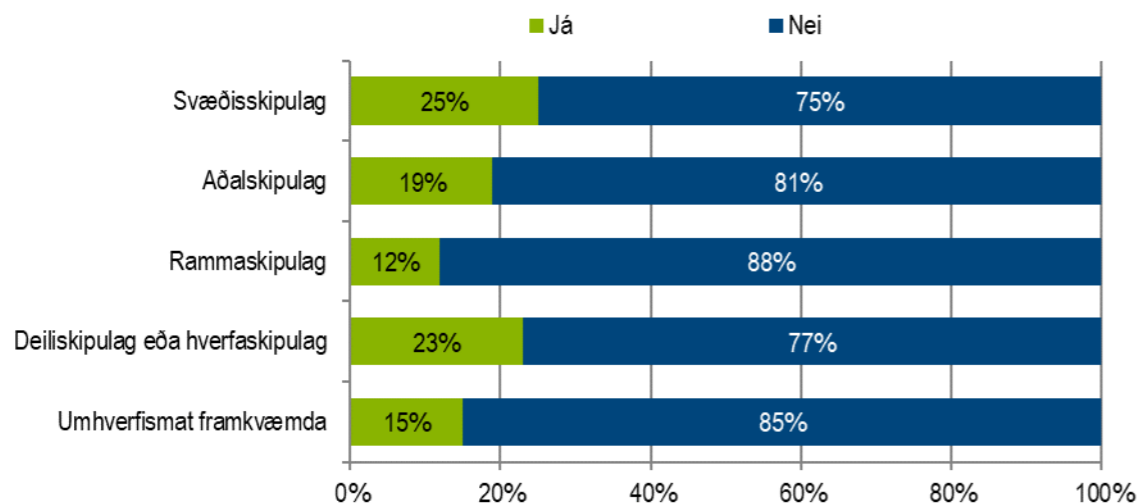
Hvaða vettvangur telur þú almennt best til þess fallinn fyrir stjórnvöld að koma á framfæri upplýsingum um breytingar á skipulagi og fyrirhuguðum framkvæmdum?

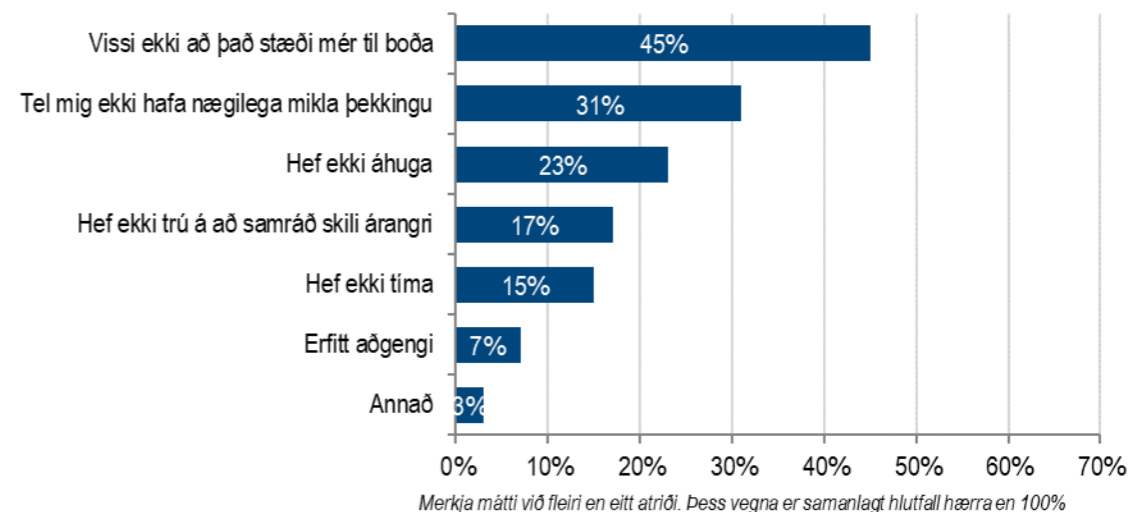

Þátttaka í samráði

Þátttaka í samráði um svæðisskipulag, aðalskipulag, rammaskipulag, deili- eða hverfaskipulag og umhverfismati framkvæmda

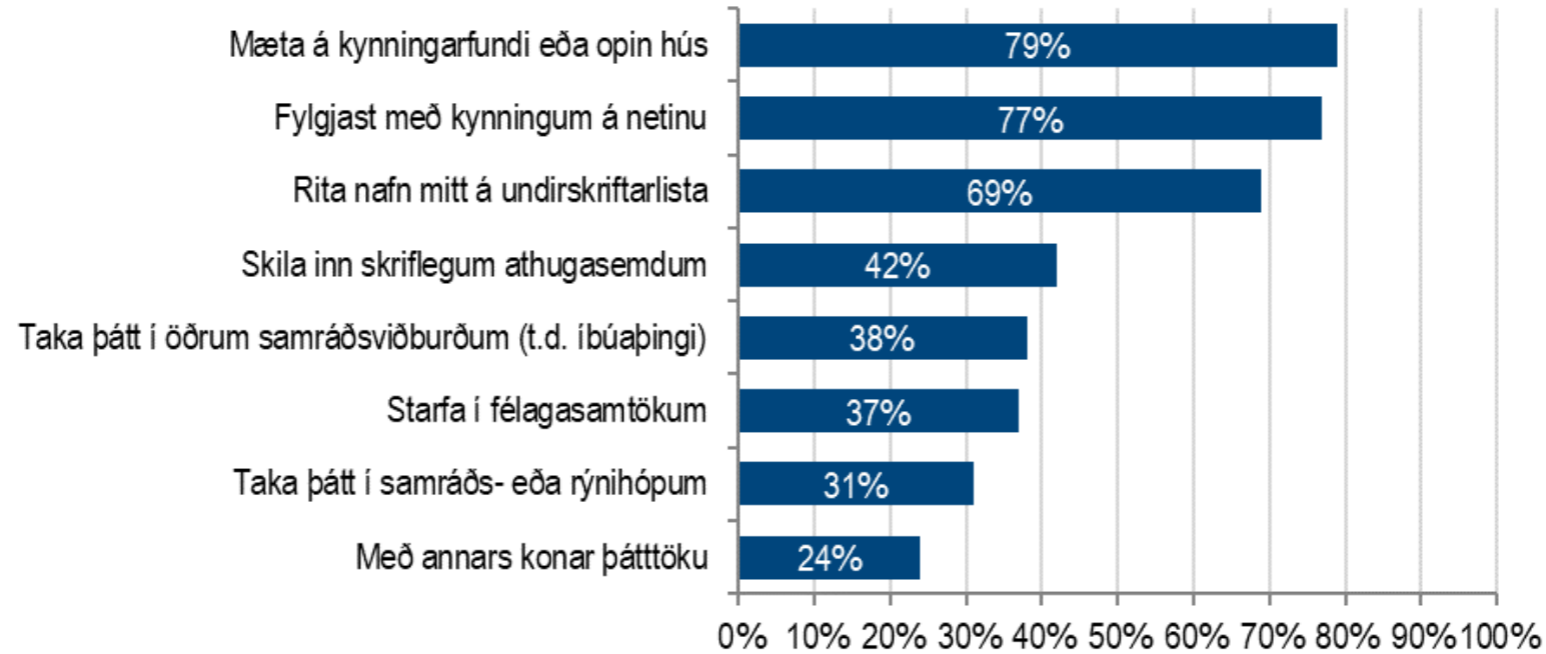

Hvers vegna hefur þú ekki tekið þátt í samráði um skipulagsgerð og/eða umhverfismat?

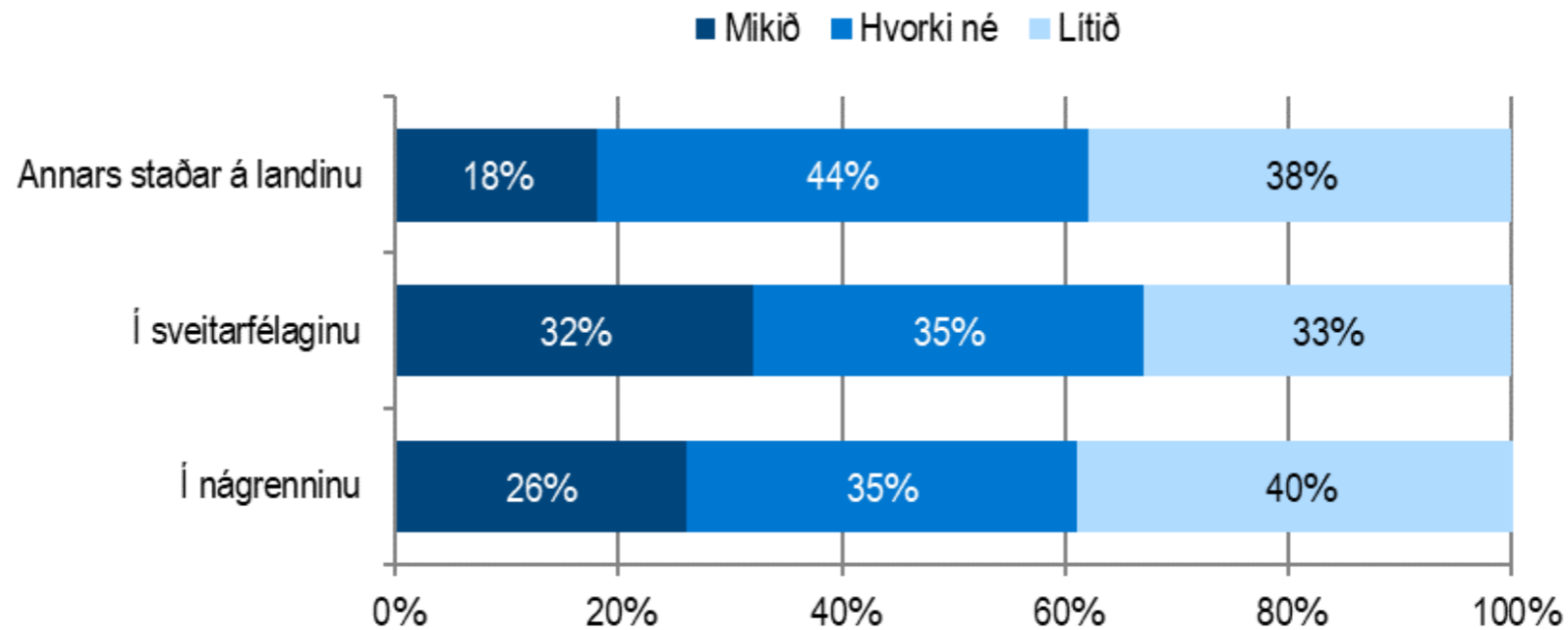
Hvaða vettvangur hefur þú notað til að taka þátt í samráði um skipulagsgerð sveitarfélaga (þ.e. svæðisskipulag, aðalskipulag, rammaskipulag eða deiliskipulag/hverfisskipulag)?

Merkja mátti við fleiri en eitt atriði. Þess vegna er samanlagt hlutfall hærra en 100%

Telur þú vera mikið eða lítið framboð af aðgengilegum upplýsingum um skipulag og umhverfismat framkvæmda í nágrenni þínu (t.d. íbúðarhverfinu), sveitarfélaginu og annars staðar á landinu?

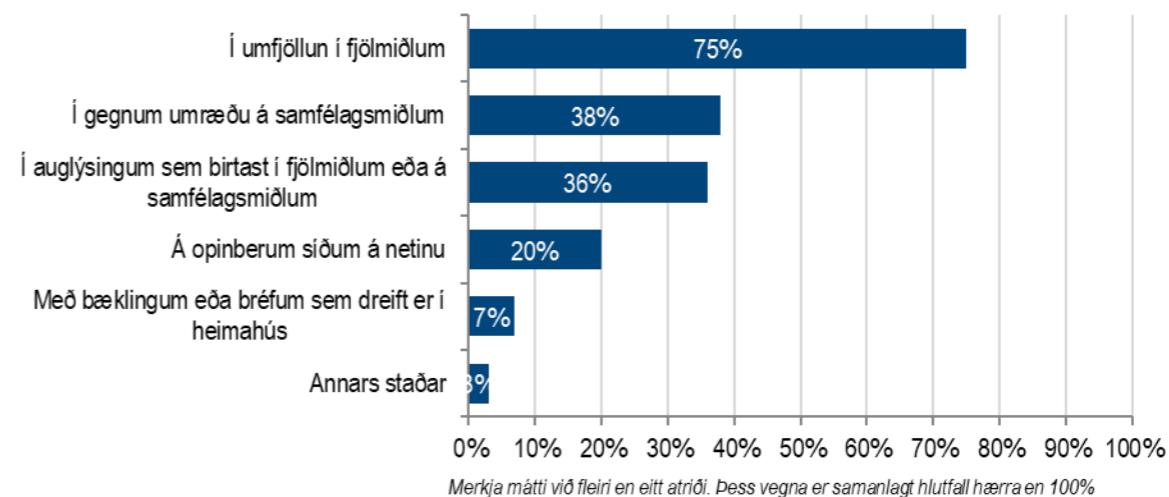
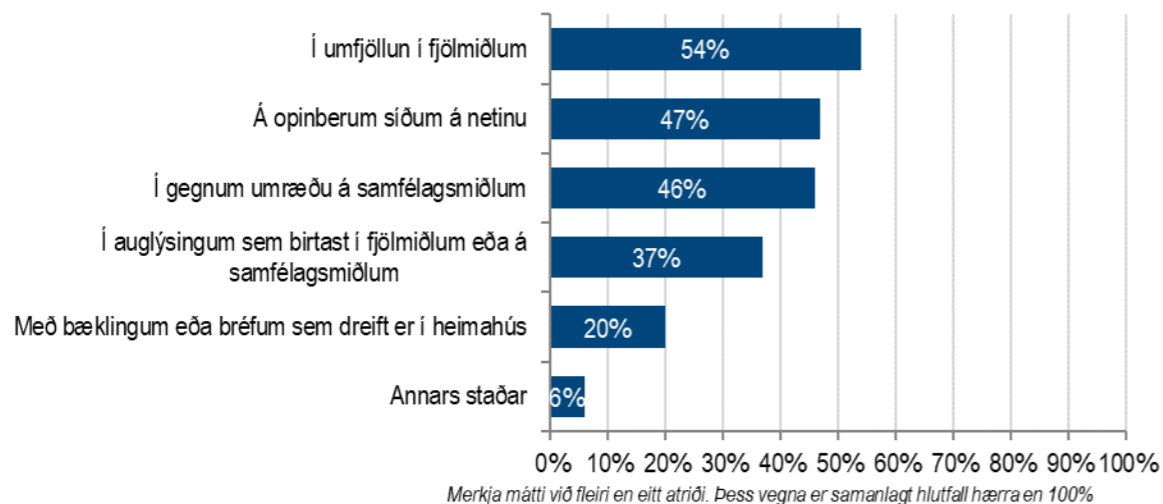

Vettvangur upplýsinga

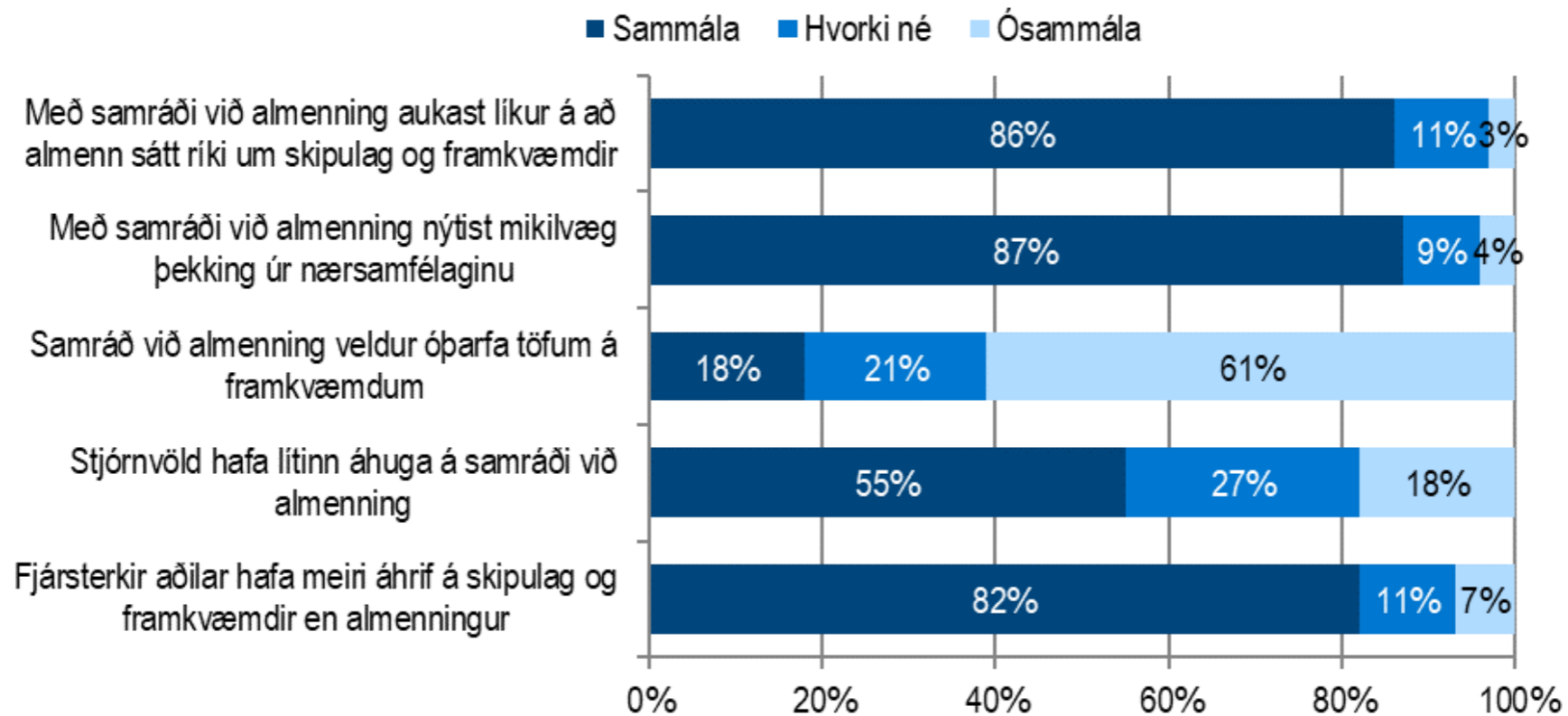
Hvaðan færð þú helst upplýsingar um að unnið sé að skipulagi eða að til standi að ráðast í framkvæmdir í sveitarfélaginu?

Hvaðan færð þú helst upplýsingar um að unnið sé að skipulagi eða að til standi að ráðast í framkvæmdir annars staðar á landinu?

Afstaða til fullyrðinga um árangur samráðs við almenning

KÖNNUN MEÐAL FAGFÓLKS

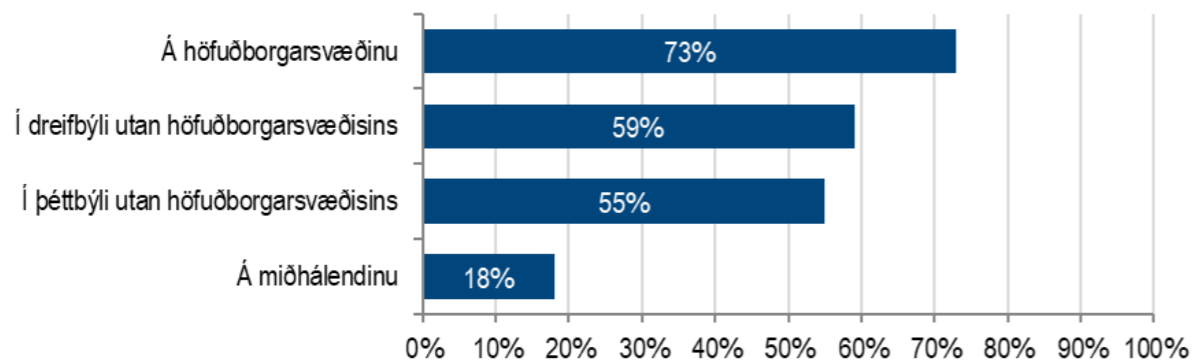

UNIVERSITY OF ICELAND
THE SOCIAL SCIENCE RESEARCH INSTITUTE

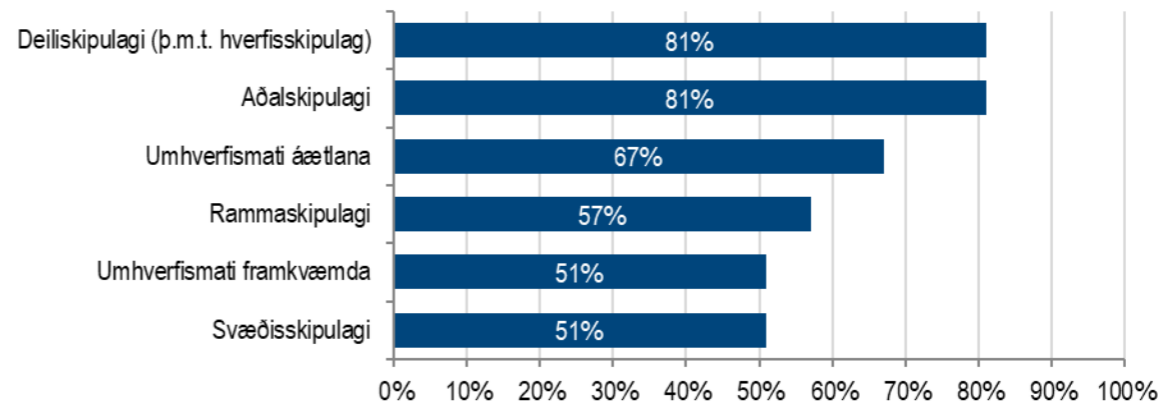
Verksvið

Á hvaða svæði eru verkefnin sem þú helst sinnir?

Merkja mátti við fleiri en eitt atriði. Þess vegna er samanlagt hlutfall hærra en 100%

Hvers konar skipulagsmálum sinnir þú í þínu starfi?

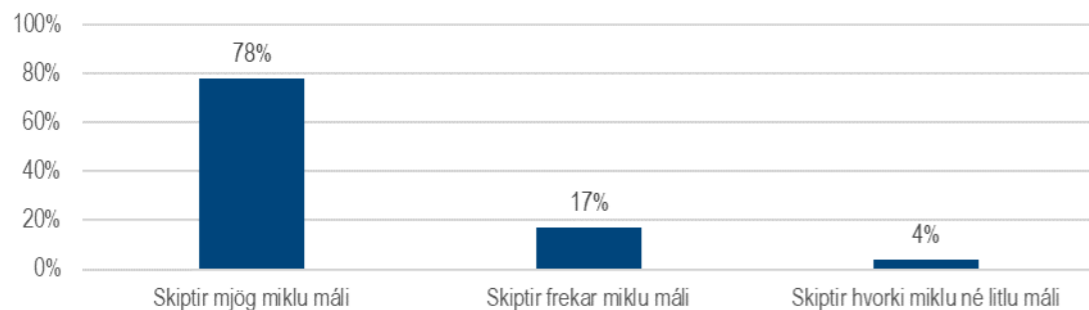
Merkja mátti við fleiri en eitt atriði. Þess vegna er samanlagt hlutfall hærra en 100%

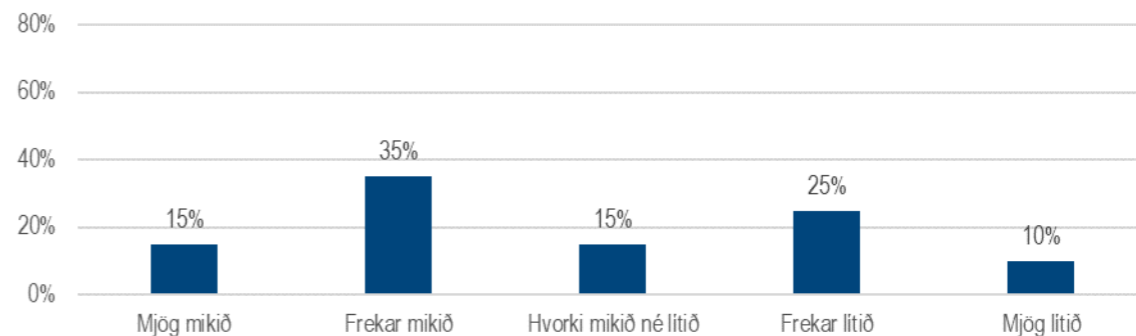

Viðhorf til samráðs

Finnst þér skipta miklu eða litlu máli að gefa almenningi kost á að koma á framfæri athugasemdum og hugmyndum áður en ákvarðanir eru teknar um skipulag og framkvæmdir?

Ef þú hugsar um fyrri stig skipulagsgerðar og umhverfismats framkvæmda, telur þú almennt að mikið eða lítið samráð sé haft við almenning um kynningu lýsinga og mótun skipulagstillagna?

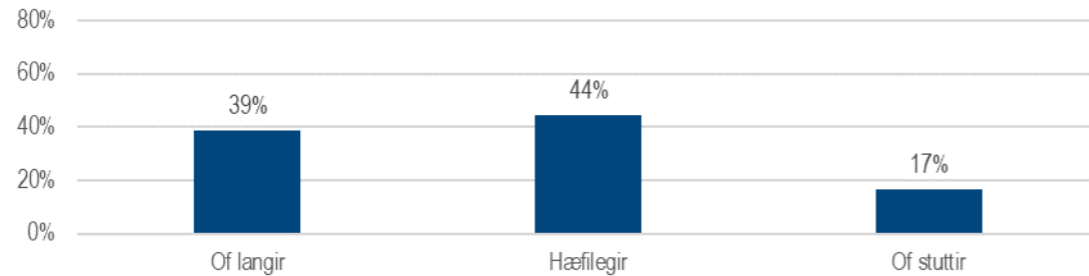
Kostir og gallar samráðs við almennings, að mati fagfólks og hagsmunaaðila

Kostir	Fjöldi	Gallar	Fjöldi
Gagnleg sjónarmið/upplýsingar/þekking	12	Litlir og háværir hópar taka þátt í samráði	6
Aukin sátt	6	Takmarkaður skilningur almennings	2
Miðlun upplýsinga í báðar áttir	2	Lítill þátttaka almennings	2
Aukin náttúruvemd	1	Samráð við almenning er seint í ferlinu	2
Minni líkur á að hagsmunafyrirtækja sé gætt	1	Fólk upplifir sig ekki geta haft áhrif	1
Aukið aðhald með framkvæmdaraðila	1	Andstaða við framkvæmdir í heimabyggð (nimbis mi)	1
		Lítið mark tekið á athugasemdum almennings	1

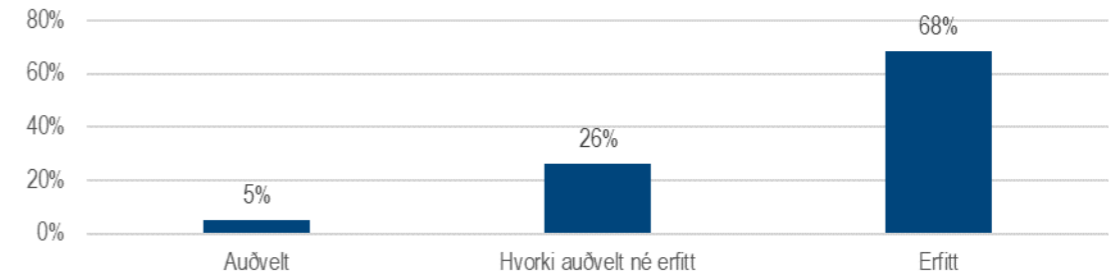

Tímafrestir / Skilningur

Finnst þér formlegir tímafrestir sem gilda um kynningu skipulagstillagna og umhverfismat framkvæmda of langir, hæfilegir eða of stuttir?

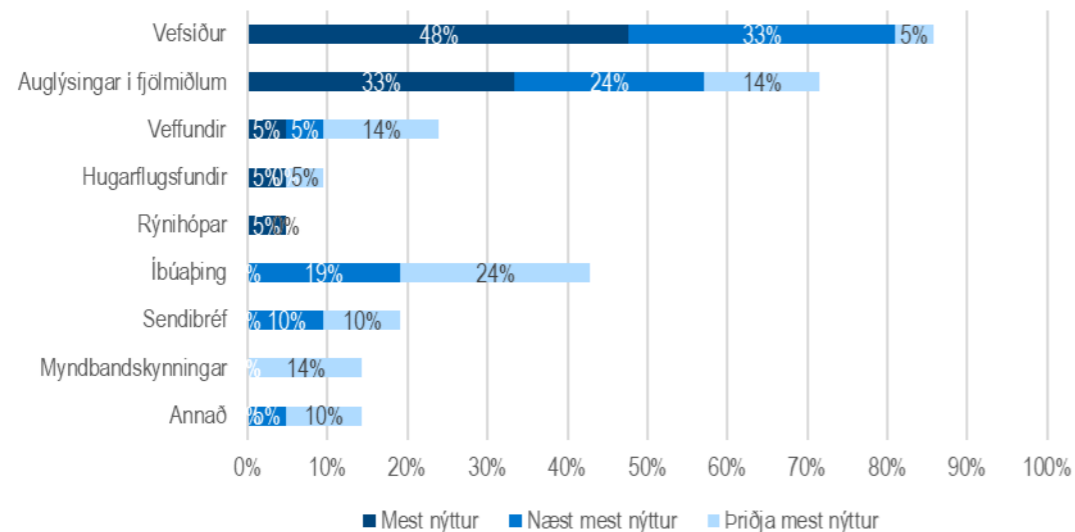
Telur þú að almenningur eigi almennt auðvelt eða erfitt með að skilja gögn sem eru til umfjöllunar í tengslum við skipulagsgerð og/eða umhverfismat framkvæmda?

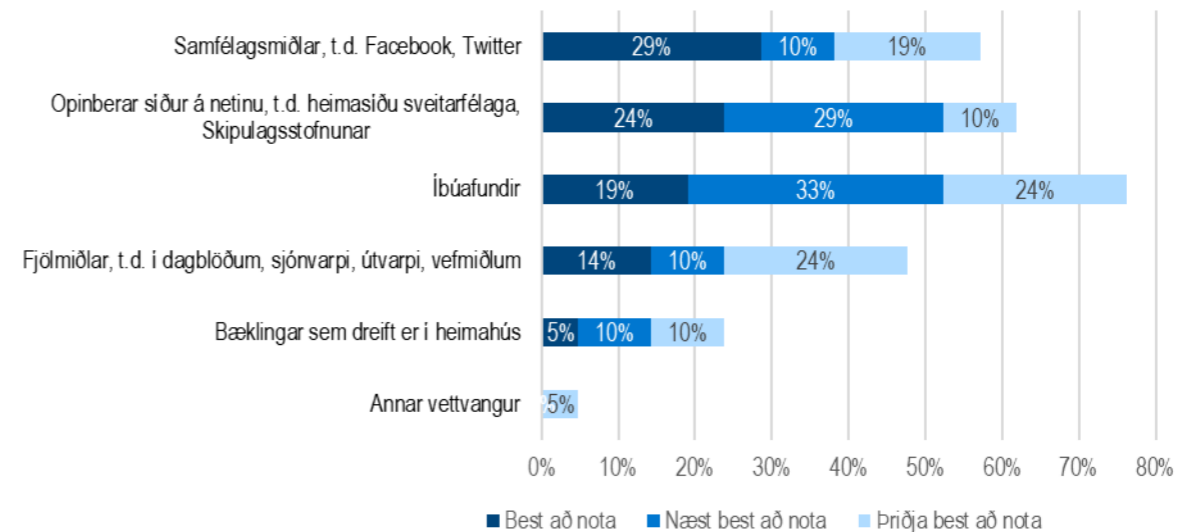

Vettvangur fyrir upplýsingar

Hvers konar vettvangur er almennt nýttur til að ná til almennings á fyrri stigum skipulagsgerðar og umhverfismats?

Hvaða vettvangur telur þú almennt best til þess fallinn til koma á framfæri upplýsingum um skipulag og framkvæmdir?

Viðtöl við fagaðila

- Samráð við almenning mikilvægur hluti lýðræðisins. Valdeflir almenning og eykur líkur á sátt um skipulagsmál.
- Skipulagskerfið staðnað og of þungt í vöfum. Ekki sniðið að „stefnumótunarpættinum“ heldur „kerfisforminu“.
- Einfalda þarf alla ferla skipulagskerfisins. Ferlar þurfa að vera sveigjanlegir þannig að hægt sé að sníða að einstaka verki.
- „Kerfið of þungt í vöfum“ og mikið „skrifræði“. Þarf að koma ferlum og upplýsingum á einfaldara, rafrænt form.
- Upplýsingar og auglýsingar:
 - a. Auglýsingavettvangur úreltur (Lögbirtingablaðið, dagblöð). Í dag aðrir miðlar (Netið, sjónvarp). Nýta línulega dagskrá RUV.
 - b. Bjóða upp á miðlæga upplýsingaveitu: Skipulagsstofnun og heimasíður sveitarfélaga (tengja).

Viðtöl frh.

- Tímarammi. Miðaður við gamla tíma „þegar skipulag var kynnt á bæjarskrifstofu“. „Núna er þetta bara gert á netinu á sekúndum“.
- Torskilið málfar. „Skipulags-jargon“ sem almenningur skilur ekki. Þarf að þýða yfir á „mannamál“.
- Flestir sem taka þátt í samráði „50 plús“. Finna þarf leiðir til að ná til sem flestra þjóðfélagshópa, s.s. ungs fólks (með börn), fólks af erlendum uppruna o.s.frv.
- Til þess að virkja fólk af erlendum uppruna er nauðsynlegt að þýða yfir á önnur tungumál (ensku, pólsku o.fl.).
- Gagnsæi:
 - a. Almennigur sé upplýstur um allt ferlið og um hvaða stig í ferlinu sé að ræða hverju sinni.
 - b. Almennigur sé einnig upplýstur og fylgist með niðurstöðum og viðbrögðum við samráði.
- Mikil þekking og reynsla á ýmis konar samráðsaðferðum til staðar. Þyrfti að nýta, samræma og setja í ferla fyrir skipulagskerfið í heild.

